

**TREBALL FINAL DE GRAU EN
MESTRE/A D'EDUCACIÓ
INFANTIL/PRIMÀRIA**

**LA MÚSICA COM A EINA
FACILITADORA EN ELS PROCESSOS
D'ENSENYANÇA-APRENENTATGE**

Nom de l'alumne/a: Cristina Peirats Franch

Nom del tutor/a de TFG: Ana Mercedes Vernia

Àrea de Coneixement: Didàctica de l'expressió musical

Curs acadèmic: 2017/2018

ÍNDEX

1. Introducció	pàg 2.
2. Justificació	pàg 3.
3. Objectius	pàg 4.
4. Marc teòric	pàg 5.
4.1. La música com estratègia d'aprenentatge.....	pàg 5.
4.2. La música al Currículum Escolar.....	pàg 6.
4.3. Beneficis de la música a l'aula.....	pàg 7.
4.4. Formació dels docents en música.....	pàg 8.
4.5. Metodologies musicals.....	pàg 9.
4.6. Com utilitzar la música a les aules	pàg 10.
5. Metodologia	pàg 11.
5.1. Destinataris.....	pàg 11.
5.2. Instruments de recollida de dades.....	pàg 11.
5.3. Alcanços	pàg 12.
5.4. Prospectiva.....	pàg 12.
6. Anàlisi dels resultats	pàg 13.
6.1. Anàlisi dels resultats	pàg 21.
7. Conclusions	pàg 22.
8. Referències bibliogràfiques	pàg 24.
9. Annexos	pàg 26.

1. INTRODUCCIÓ

El present treball de final de grau del curs 2017/2018 corresponent a l'àrea Didàctica de l'Expressió Musical té com a objectiu principal identificar en quina mesura utilitzen els docents del CEIP Cervantes Dualde de Betxí la música com a eina facilitadora en els processos d'ensenyança-aprenentatge a les seues aules.

Es realitza una investigació, mitjançant un qüestionari d'onze preguntes, on es determina la formació musical dels docents, perquè utilitzen la música a les seues classes i si ho fan de manera reflexiva o expressiva, quins creuen que són els beneficis que té la música i si disposen de recursos musicals a les seues aules, entre altres.

En definitiva, es tracta de conèixer quina importància li donen a la música en les seues classes i els motius pels quals hi ha docents que no ho fan, ja que la música és un art essencial per a les persones.

Finalment, gràcies als resultats obtinguts, es va procedir a realitzar un díptic informatiu per a futures xerrades sobre la música com a eina facilitadora en els processos d'E-A donant així a conèixer els beneficis que aquesta comporta i quins poden ser els seus usos a l'aula.

Paraules clau: docents, música, art, eina, processos d'E-A, beneficis, aula.

ABSTRACT

The following paper has been developed with the purpose of identifying how teachers use music as a facilitating tool in the teaching-learning process in their classroom. This study is the Final Degree Project of the Didactic Area of the Musical Knowledge and it has been carried out in the public school CEIP Cervantes Dualde in Betxí (Castellón) during the school year 2017/2018.

The investigation stage of the project consisted of an eleven-question test after which we tried to determine the teachers' knowledge in music, the purpose of the use of the music in their sessions and whether they decide to use music in a reflexive or expressive way. The test also tried to figure out which are the benefits of the music and whether they have musical resources in the classroom, among other topics.

Basically, the goal is to get to know what is the importance of the music in the class and the reasons why there are teachers who don't give importance enough to the music, because music is essential for people.

Finally, thanks to the results obtained, we continued creating an informative brochure for future talks about music as an enabling tool to facilitate the processes of teaching-learning. By doing this we show the benefits of the music and its possible uses in the class.

Keywords: teachers, music, art, tool, teaching-learning processes, benefits, class, classroom

2. JUSTIFICACIÓ

Potser, el repte més important que tenim en l'educació actual, és aconseguir que els processos d'ensenyança-aprenentatge siguin tan efectius com motivadors.

Els processos escolars d'ensenyança i aprenentatge poden entendre's com processos de construcció de significat compartits; en efecte, l'aprenentatge escolar és, en aquesta perspectiva, una construcció clarament orientada a compartir significats, mentre que l'ensenyança és un conjunt d'activitats sistemàtiques i planificades mitjançant les quals el professor i alumnes arriben a compartir parcel·les progressivament més àmplies de significats respecte als continguts del currículum escolar. (Coll i Edwards, 2006, p.55).

Els educadors i educadores estan exigits a dur a terme una didàctica on l'alumne es forme tant en coneixements com en valors i s'arribe a conèixer a ell mateix.

Deguda aquesta exigència, resulta necessari tindre a l'aula tots els mecanismes necessaris per a fomentar i desenvolupar en els alumnes totes les seues capacitats i habilitats. Parlar de la música com a estratègia o eina facilitadora en els processos d'ensenyança-aprenentatge és avui en dia una realitat que està en les nostres mans tindre el poder de beneficiar-nos d'ella o no.

La música en les aules té el mateix efecte que l'amor en les persones. L'amor ens fa sentir vius, és capaç de traure el millor de nosaltres i de despertar aquelles facetes i àrees que no havien brotat encara; doncs la música té un paper semblant. La música fa despertar les zones motores, emocionals, socials, cognitives i del desenvolupament integral dels nostres alumnes.

Els educadors han de fer dels seus alumnes, uns éssers musicals que compreguen la importància que té la música en les seues vides tant acadèmicament com emocionalment.

El neuròleg i neurocientífic Facundo Manes (2015) afirma que: les melodies poden beneficiar-nos a escala individual al modular l'estat d'ànim i inclús la fisiologia humana, de manera més eficaç que les paraules.

Tanmateix, David Bueno (2018) biòleg i genetista afirma que la música, junt amb l'educació física i plàstica són els aprenentatges més transversals que hi ha; especialment en

primària. La resta d'assignatures haurien de construir-se per damunt d'aquestes tres. A més a més, també declara que la música és un exercici cerebral i és de les poques activitats que activen tot el cervell simultàniament.

Captades aquestes dues idees, queda demostrat que la música pot aconseguir a les aules aprenentatges significatius. Aleshores, si la música ajuda al desenvolupament dels alumnes i també serveix d'eina per als processos d'ensenyança-aprenentatge perquè el seu ús és tan escàs? Aquesta carència de música és la que m'ha despertat la curiositat de saber els motius del pels quals, estant al S. XXI açò està ocorrent a les aules. Així doncs, aquest treball de final de grau, pretén investigar en quina mesura els mestres del CEIP Cervantes Dualde utilitzen la música a les seues aules i en el cas d'aquesta de ser escassa conèixer els motius pels quals açò ocorre.

3. OBJECTIUS

Els objectius que pretén aconseguir el present treball són els següents:

General:

- Determinar si els docents del CEIP Cervantes Dualde utilitzen la música com a ferramenta facilitadora en els processos d'ensenyança-aprenentatge i també si aquesta ho és realment.

Específics:

- Conèixer en quina mesura utilitzen la música a les i també si la utilitzen d'una manera reflexiva o expressiva i la seua diferent utilització en les àrees troncal i específiques.
- Conèixer quina és la formació musical que tenen els mestres del CEIP Cervantes Dualde de Betxí.
- Conèixer la disposició de recursos musicals a les aules del CEIP Cervantes Dualde de Betxí.
- Elaborar una proposta per a les Institucions sobre les maneres d'utilitzar la música dintre de l'aula, siga l'assignatura que siga, per tal de facilitar els processos d'ensenyança-aprenentatge a les aules.

4. MARC TEÒRIC

El següent apartat tractarà de parlar de la fonamentació teòrica d'aquesta investigació. Dintre d'aquesta podrem trobar nombrosos autors i investigacions relacionades tant amb la música a les aules, com els seus beneficis dintre de l'aula i en les persones.

4.1. LA MÚSICA COM A ESTRATÈGIA D'APRENTATGE

L'estratègia o recurs metodològic és com una palanca que fa possible el moviment o canvi desitjat, ja que sense estratègies ens quedem en bones intencions. (De la Torre, 2010).

Les estratègies d'aprenentatge s'entenen com un conjunt interrelacionat de funcions i recursos, capaços de generar esquemes d'acció que fan possible que l'alumne s'enfronte d'una manera més eficaç a situacions generals i específiques del seu aprenentatge; que li permeteixen incorporar i organitzar selectivament la nova informació per a solucionar problemes de divers ordre. L'alumne, en dominar aquestes estratègies, organitza i dirigeix el seu propi procés d'aprenentatge.(González, 2003, p.3).

Tant per al docent com per a l'alumne, el procés d'aprenentatge no és un camí fàcil, ja que aquest comporta una sèrie d'estratègies i recursos que s'han de dur a terme de la manera més adequada. Tot i que avui en dia comptem amb multitud de tècniques que fan que aquesta transmissió sigui atractiu per a l'alumnat, en moltes ocasions, aquests es troben desmotivats; cosa que pot ser esdevinguda per multitud de factors.

Cal prendre consciència i promulgar la idea que l'ensenyança es pot fer des d'un punt molt més motivador i atractiu del que tradicionalment estem acostumats a veure fent així que resulti beneficiós tant per a l'alumne com per al docent.

A conseqüència, Reyes (2004) declara que: tot i que el procés d'aprenentatge dels alumnes està condicionat per una sèrie de factors de certa complexitat relacionada amb la seua condició personal, ambiental, genètica, de recursos, i de mètode, la dificultat per arribar al domini cognoscitiu no està en la capacitat per aprendre, sinó en forma de com s'orienta l'aprenentatge.

El poder de com orientar aquest aprenentatge està en les mans dels docents i una estratègia per aconseguir els resultats esperats és la utilització de la música. La música possiblement és el millor recurs per afavorir l'aprenentatge a causa de la importància que aquesta té en les nostres vides

4.2.LA MÚSICA AL CURRÍCULUM ESCOLAR

Abundants són les investigacions que afirmen que la música en l'etapa educativa és una eina que afavoreix tant l'atenció com l'afiançament de continguts en totes les matèries. La música forma les persones. La música és capaç de crear persones pacients, compromeses, perseverants i responsables.

L'educació musical té els seus objectius propis i la seua raó d'existir com matèria independent però a la vegada ofereix múltiples possibilitats de correlació amb altres matèries, així com són activitats especials o extra pragmàtiques que es realitzen en les institucions educatives i en la comunitat. (Vargas,2009, p.16).

Amb l'entrada de la LOMCE, l'assignatura de música ha perdut pes al currículum escolar Espanyol. En virtut de l'article 8.3 del Reial Decret 126/2014, els alumnes i les alumnes han de cursar les següents àrees del bloc d'assignatures específiques en cada un dels cursos:

a) Educació Física

b) Religió, o Valors Socials i Cívics, a elecció dels pares, mares o tutors legals

c) Així mateix, dins del bloc d'assignatures específiques, tots els alumnes i les alumnes cursaran l'àrea d'Educació Artística en cada un dels cursos d'Educació Primària. Dins d'aquesta àrea, els centres concretaran el temps lectiu que dedicaran a l'Educació Musical i a l'Educació Plàstica, i hauran de prioritzar els continguts referents a l'Educació Musical.

És a dir, un alumne es pot passar els 10 anys de la seua educació obligatòria rebent el mínim de continguts musicals.

La Societat per a l'Educació Musical de l'Estat Espanyol (SEM-EE) posa en manifest aquesta greu situació declarant que la música no està obtenint la presència que li hauria correspondre en el sistema educatiu. La SEM-EE contempla alguns fins com són la formació permanent del professor de música en qualsevol àmbit educatiu, promoció de reformes i renovacions educatiu musicals en tots els nivells i estaments dintre de l'educació i gestió i assessorament al camp educatiu musical davant els organismes oficials responsables de l'educació.

4.3. BENEFICIS DE LA MÚSICA A L'AULA

Queda demostrat que la música presenta nombrosos beneficis en les persones. El desenvolupament intel·lectual, auditiu, sensorial o de les habilitats motrius són alguns d'aquests. Aleshores, vistos els beneficis que aquesta aporta als alumnes, perquè no es fa un ús més intens?

La música està present en la vida quotidiana de tots els joves i aquest fet deu ser utilitzat com a pont, com una vida de contacte entre els nostres interessos i del nostre alumnat. Aquesta peculiaritat, a pesar de no ser exclusiva de la música, no es produeix en totes les assignatures del currículum, i la música, a través de la interpretació, per exemple, facilita el contacte amb actituds i valors que poden tindre un paper fonamental en l'assimilació de determinades competències bàsiques, a més, clar està, de l'adquisició pròpiament de coneixements i continguts. (Guiráldez, 2010, p.61).

L'atmosfera que es crea a l'aula quan s'utilitza la música és fascinant. Ajuda a crear una relació de proximitat tant entre els alumnes com entre alumne-mestre/a.

La música ajuda a estimular-se, relaxar-se, concentrar-se, motivar-se i a prestar atenció. Amb la utilització de la música, podem treballar totes les destreses que es consideren necessàries en qualsevol moment i en qualsevol matèria. La música en educació o en teràpia, abasta un inestimable potencial de desenvolupament per al nen que troba en ella el seu ritme i veu. De la mateixa manera que cada músic d'una orquestra desenvolupa un paper molt precís amb el fi que el conjunt sone bé, el nen troba el seu lloc en la societat gràcies a la música. (Vaillancourt, 2010, p.10).

La música facilita la comunicació interpersonal, permet eix expressar-se, incrementa la creativitat, desenvolupa qualitats humanes i crea efectes psicològics. I trobar-se a un mateix i trobar el seu lloc en la societat no és feina fàcil i que millor manera de fer-lo gràcies a la música, més en concret, al lloc on els infants passen tantes hores al dia; les aules. Molts docents no són conscients del simple fet que escoltar una cançó o ballar una dansa abans d'impartir una classe pot afectar tan positivament a l'alumnat. Per això, cal reflexionar, mobilitzar-se i donar a conèixer els beneficis de la música a l'aula.

4.4. FORMACIÓ DELS DOCENTS EN MÚSICA

La formació que tenen els docents en coneixements musicals, condicionarà en cert grau a la manera i freqüència d'utilitzar la música a les seues classes. Alsina, (1997) afirma que “la formació artística està formada per tres espills diferents que, reflectint parts existents de la realitat, es complementen per a formar una imatge completa i coherent.”(p.15)

Cada un dels espills deu ser un reflex d'unes capacitats específiques que han de complementar-se adequadament de forma que no sobrepassen els seus límits ni es queden curts, ja que, altrament, deformarien la imatge obtinguda. La demanda social, respecte a les ensenyances artístiques, s'estableixen en tres àmbits:

- Bàsic i fonamental, on es potenciarà el desenvolupament de les capacitats (perceptives, expressives i comunicatives) que es troben en l'art.
- Aficionat i elemental, on les capacitats artístiques poden seguir desenvolupant-se amb el fi de cultivar les mateixes aficions i omplir l'oci.
- Professional i superior, que es va a enfocar estrictament cap a la professionalitat, proporcionant una qualificació específica, o bé com culminació d'una afició.

No obstant això, a l'igual que tindre una formació professional musical no significa estar impartint les classes de la millor manera, tindre una escassa formació musical no ens ha d'impedir a l'hora de realitzar les tasques i activitats que considerem que són necessàries i útils en els nostres alumnes.

La nostra formació musical de base no ens deu condicionar a la nostra feina com a professors, i molt menys limitar les nostres expectatives, com tampoc els resultats docents. Tots tenim l'obligació de completar les possibles llacunes de la nostra formació musical per ser cada dia un poc millors. Així doncs, l'autoformació és la clau en el nostre treball, ja que deu ser constant i devem plantejar-la com un esperit obert i amb professionalitat.(Guiraldez, 2010, p.61).

4.5.METODOLOGIES MUSICALS

Las classes han de ser dinàmiques on l'alumne es trobe en tot moment motivat i en ganes d'aprendre i sempre sent ell el protagonista de l'aprenentatge.

“Les metodologies musicals actives pròpies del S.XX han reivindicat una música viscuda abans que una música apresada. Totes elles busquen en el individu una naturalesa musical que l'ensenyança haurà d'extraure del seu interior.” (Baquero, 2007, p.226)

A continuació 3 de les metodologies més importants:

JACQUES DALCROZE (1865-1950)

“Parlar d'educació rítmica o mètode pedagògic actiu, és parlar de Jaques Dalcroze” (Vernia, 2012).

La proposta Dalcroze es basa en una concepció orgànica de la música. En ella, moviments del cos, audició musical, reflexió e imaginació s'uneixen. La seua rítmica es concebeix com una preparació a l'art musical i escènic, així com una educació psicomotriu del individu, el que du a postular l'existència d'imatges motrius on la seua gènesis es deu a l'experimentació de sensacions i representacions de manera diversa. (Baquero, 2007, p.226)

CARL ORFF (1895-1982)

El Schulwerk és una forma d'ensenyar i aprendre música que parteix dels interessos naturals del xiquet- cantar, recitar, ballar i tocar un instrument-, amb l'objectiu de desenvolupar les seues capacitats expressives i perceptives. La combinació entre música, moviment i llenguatge, com els tres pilars fonamentals d'aquesta forma d'ensenyança, enriqueixen l'experiència del aprenentatge. (López, 2007, p.33).

ZOLTAN KODALY (1882-1967)

El mètode d'ensenyança que Kodaly va desenvolupar per a l'escola es basa en l'educació de l'oïda i l'adquisició d'una veu ben educada per al cant, tot abans d'introduir a l'alumne en la pràctica de qualsevol instrument. En opinió del mestre, la veu era el millor instrument per acompanyar una altra veu i era evident per a ell que el xiquet deu aprendre a llegir música a la vegada que aprèn a llegir. (dels Àngels, 2007, p.66).

Així doncs, exposades aquestes tres metodologies podem concloure que algunes de les maneres en les que podem utilitzar la música a les aules són les següents:

4.6. COM UTILITZAR LA MÚSICA A LES AULES

Pitàgores (com van citar Bernabeu i Goldstein, 2009) es referia a la música com “medicina de l’alma”, i va concebre l’Univers com un conjunt d’harmonies i números, proporcions ideals que podien expressar-se en una seqüència de sons. López, (2007) assegura que s’han identificat set funcions a la música en la rutina diària. Es presenten a continuació els resultats obtinguts ordenats de major a menor grau d'utilització:

- Identificar i canviar l'activitat. Els professors volen situar i orientar als alumnes en les feines planificades. Els moments en els quals més freqüentment s'utilitza la música són: per a entrar i sortir de l'aula, anar al pati, netejar-se i recordar activitats concretes com per exemple anar a la classe d'anglès.

- Saludo i comiat de la jornada escolar. Els professors volen situar i orientar als alumnes en les feines planificades.

- Ajuda a determinats aprenentatges. Aquesta funció fa ús de la música ambiental per a realitzar activitats d'expressió plàstica que exigeixen concentració i creativitat; a l'ús de cançons per reforçar l'aprenentatge dels números[...] Del que es dedueix que disposar de materials musicals i guies de qualitat que reforcen els diferents aprenentatges de l'etapa afavorirà la presència de la música en les pràctiques educatives.

- Relaxació i descans.[...] S'ha identificat l'ús de la música com a estratègia didàctica per a dur a tot el grup a la calma desenvolupant al seu torn la sensibilitat per escoltar.

- Iniciar les primeres activitats del dia[...] Per a augmentar la capacitat de concentració i atenció en els aprenentatges.

- Dur al xiquet al moviment.

- Tindre silenci[...] Per a aconseguir que deixen de parlar i fer soroll atenent immediatament. (p.170).

5. METODOLOGIA

Aquest punt del treball està destinat a explicar la metodologia per a realitzar aquesta investigació i també per nomenar els destinataris i instruments de recollida de dades utilitzats. Per a aquesta investigació s'ha utilitzat tant una investigació qualitativa com quantitativa. Tot mostreig implica fonamentalment la decisió de què grup d'unitats (objectes, situacions, textos, individus) i que grup de dimensions (aspectes, situacions, processos) u vol estudiar. Una operació que és comú a ambdues tipus d'investigació, la qualitativa i la quantitativa. (Ruíz, 2012, p.40).

En la investigació qualitativa s'investiga per a comprendre e interpretar la realitat, els significats, les intencions i per a elaborar la hipòtesi de treball. També s'investiga per transformar una determinada realitat social; o la d'alguns grups que viuen en ella, per a emancipar a individus o per a identificar potencials de canvi individuals i col·lectius. (Tójar, 2006, p.151). Les investigacions quantitatives en l'àmbit educatiu influeixen estudis mitjançant la tècnica d'enquestes extensives, experiments d'ensenyança-aprenentatge i la utilització de proves estandarditzades per avaluar els efectes dels programes escolars, la intervenció del docent o el currículum. Tendeixen a fragmentar la realitat i treballar amb variables molt específiques que es quantifiquen i s'expressen en valors numèrics. (Bisquerra, 2004, p.46)

La metodologia qualitativa és aplicada per tal de conèixer en total llibertat quins mètodes musicals coneixen els docents; això no obstant, la majoria de preguntes del qüestionari corresponen a una metodologia quantitativa, ja que es tracta de preguntes tancades.

5.1. DESTINATARIS

Els destinataris als qui va dirigit aquest qüestionari sobre la música com a ferramenta facilitadora en els processos d'ensenyança-aprenentatge són els docents del CEIP Cervantes Dualde de Betxí.

5.2. INSTRUMENTS DE RECOLLIDA DE DADES

Qüestionari semi-obert per als docents del CEIP Cervantes Dualde de Betxí (Annex 1) Aquest qüestionari ha sigut elaborat per tal de conèixer els objectius del present treball fent preguntes còmodes i accessibles per a tots que proporcionaran la informació necessària per a la realització del treball.

5.3. ALCANÇOS:

Aquesta investigació em va permetre conèixer com els mestres del CEIP Cervantes Dualde de Betxí utilitzen la música com a eina facilitadora en els processos d'ensenyança-aprenentatge a les seues classes. Això no obstant, es recomana també auto formar-se més d'aquest tema per tal de portar-lo a terme de la manera més còmoda i eficaç tant per als docents com per als alumnes.

5.4. PROSPECTIVA

La present investigació serà utilitzada per a la realització de xerrades informatives als centres educatius per tal que tots els educadors tinguin un coneixement més extens sobre la música a les aules i donant a conèixer els beneficis de la música i el seu paper en els processos d'ensenyança-aprenentatge.

Es repartirà un díptic ja que es tracta d'un fullet informatiu que és atractiu per a la vista i conté la informació necessària d'aquest tema. Mitjançant tot açò, és lluitarà perquè la música aconseguixi el protagonisme que es mereix.

6. RESULTATS

Per aquest apartat del treball, es farà una anàlisi global i específic on es mostraran els resultats obtinguts al qüestionari aplicat als docents de primària del CEIP Cervantes Dualde de Betxí tant en forma quantitativa com qualitativa. El qüestionari fou realitzat per tal de determinar en quina mesura els mestres utilitzen la música com eina facilitadora dels processos d'ensenyança-aprenentatge.

Dades:

D'una totalitat de 26 docents que actualment exerceixen al CEIP Cervantes Dualde, han sigut contestats 24 qüestionaris i on 21 han sigut contestats correctament. Per tant, ens trobem davant un 92,3% de participació per part dels docents però amb un 80,7% de participació útil per a la realització de la investigació.

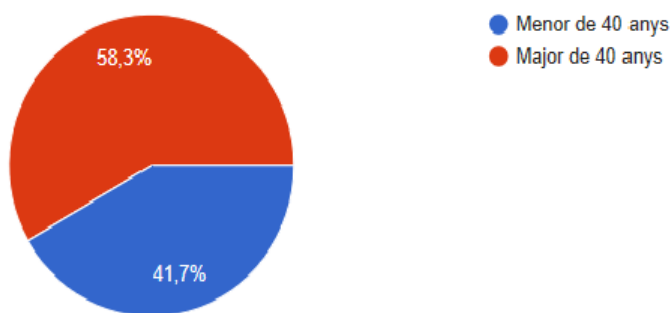
Amb aquestes dades es pot observar que vista la totalitat de la plantilla de l'escola i el nombre de qüestionaris, la investigació es pot dur a terme correctament.

Així doncs, els resultats mostrats per preguntes individuals es troben a continuació:

PREGUNTA 1: Edat

1. Edat.

24 respuestas

Per tal de començar la investigació, es va demanar als docents que indicaren quina és la seua edat. Es tracta d'una dada important, ja que gràcies a l'edat es podrà conèixer les diferències entre aquells que porten més anys i menys exercint aquesta professió, exeptuant casos.

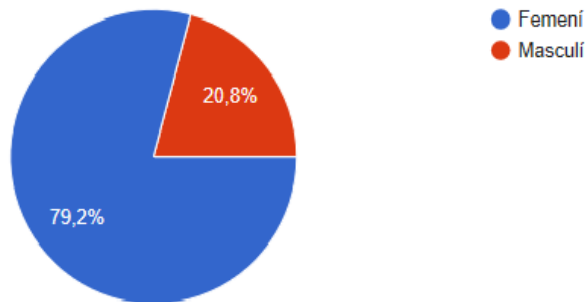
El motiu pel qual es posà el barem de contestació entre menor o major de 40 és per tal de determinar les diferències entre els professionals que accediren a aquesta professió en unes circumstàncies diferents a les que els menors de 40 anys s'han hagut d'enfrontar.

Així doncs els resultats són els següents: un 58,3% dels contestans son majors de 40 anys i un 41,7% són menors de 40 anys.

PREGUNTA 2: Sexe

2. Sexe.

24 respuestas

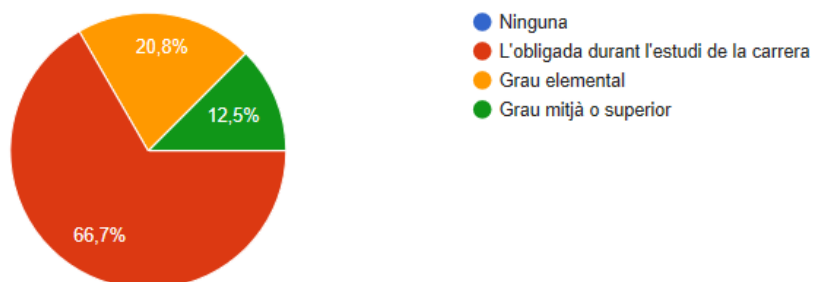

Els resultats a la pregunta del sexe pensada per a determinar si hi ha diferències entre els homes i dones a l'hora d'utilitzar la música, i també en relació a la pregunta número 1, veure si hi ha diferències notables en algun dels dos sexes entre els majors i menors de 40 anys són: un 79,2% de qüestionaris contestats pel sexe femení i un 20,8% de qüestionaris contestats pel sexe masculí.

PREGUNTA 3: Quina és la teua formació musical?

3. Quina és la teua formació musical?

24 respuestas

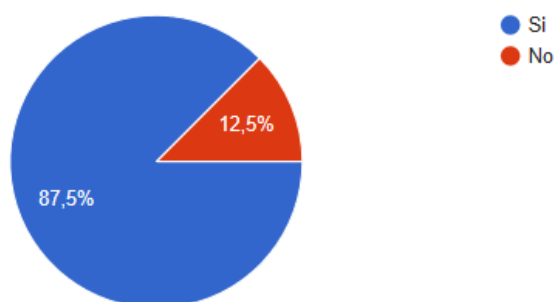
Segons els resultats obtinguts amb aquesta pregunta que ens servirà per a determinar quina formació han rebut els docents enquestats i també per a després contrastar en quina mesura i de quina manera la utilitzen aquells que han rebut una formació més completa i aquells que només han rebut la de la facultat; es pot observar que el 100% dels mestres ha rebut un tipus de formació musical siga el grau que siga.

Això no obstant, un 66,7% ha rebut l'obligada durant l'estudi de la carrera, un 20,8% posseeix el títol del grau elemental i un escàs 12,5% posseeix un títol de grau mitjà o superior en estudis musicals. Per tant, es pot comprovar com la disposició dels docents de formar-se musicalment més enllà del que és obligat és un 33,3%.

PREGUNTA 4: Utilitzes la música a les teues classes?

4. Utilitzes la música a les teues classes?

24 respuestas

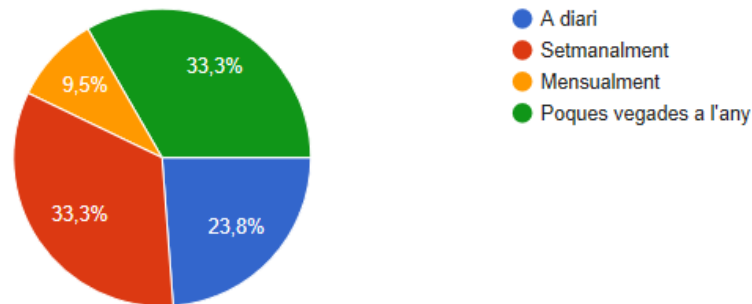
Els resultats obtinguts en la present pregunta que ens determinarà clarament si els docents utilitzen la música a les seues aules es mostren favorablement com un 87,5% dels docents, siga en la mesura que siga, utilitzen la música.

Es tracta d'una resposta molt favorable, ja que tot i que encara està per determinar en quina manera ho fan, almenys la gran majoria dels docents sí que utilitzen la música a les seues aules.

PREGUNTA 5: Si la teva resposta anterior era SI, amb quina freqüència ho fas?

5. Si la teva resposta anterior era SI, amb quina freqüència ho fas?

21 respuestas

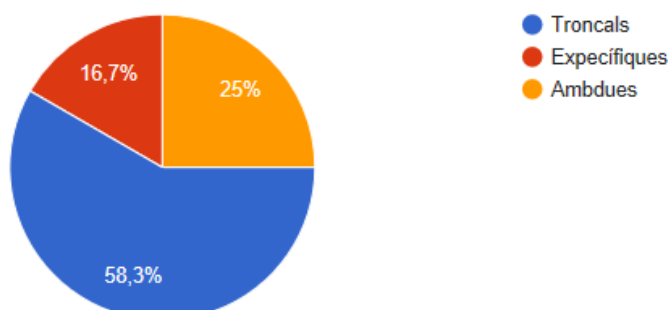
Els resultats d'aquesta pregunta ens permeten conèixer amb quina freqüència el 87,7% dels docents que utilitzen música a les seues aules, ho fa. Així doncs, podem veure com un 33,3% ho fa poques vegades a l'any, un 9,5% ho fa mensualment, un 33,3% ho fa setmanalment i un 23,3% ho fa cada dia.

En resum, es pot afirmar que un 57,1% dels docents utilitzen la música a les aules d'una manera més regular, el qual reflexa que és una eina útil i eficient per a ells i els seus alumnes i un 42,9% l'utilitza poques vegades, el qual ens indica que tot i que és una eina que utilitzen, necessiten trobar la manera de com aplicar-la en un major grau de freqüència en la seua pràctica docent.

PREGUNTA 6: Quina/es matèries imparteixes?

6. Quina/es matèries imparteixes?

24 respuestas

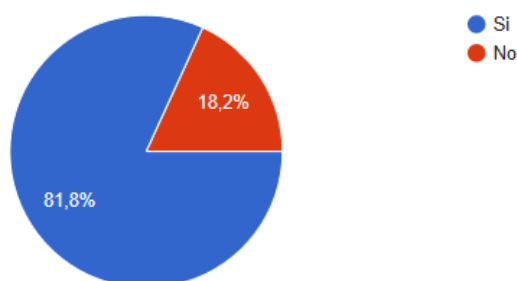

Els presents resultats de la pregunta número 6 ens indiquen que el 58,3% dels docents imparteixen assignatures troncales, un 16,7% especialistes i un 25% imparteixen els dos tipus d'assignatures cosa que ens fa veure com sabem la plantilla actual del CEIP Cervantes Dualde, la majoria dels contestans del qüestionari són tutors. Açò ens servirà per a veure el contrast de les contestacions entre els especialistes i tutors.

PREGUNTA 7: Consideres que la música és una eina rellevant per a l'aprenentatge en la teva assignatura?

7. Consideres que la música és una eina rellevant per a l'aprenentatge en la teva assignatura?

22 respuestas

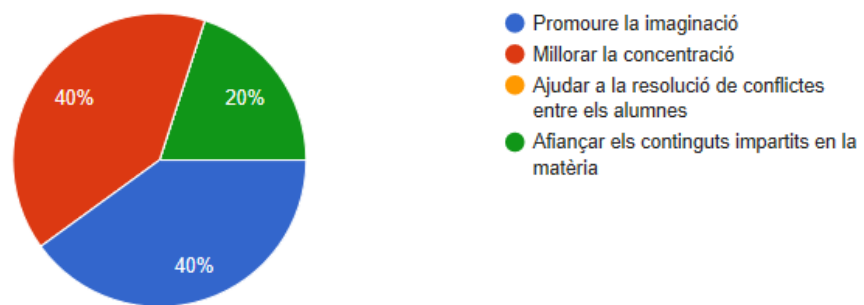
Els resultats de la que possiblement és la pregunta més significativa i rellevant del qüestionari són els següents: d'un total de 22 respostes, un 81,1% pensa que la música sí que és una eina rellevant per a l'aprenentatge en la seva assignatura front un 18,2% que pensa que no.

Es pot comprovar un resultat favorable on la gran majoria coincideix en què la música és beneficiosa a les seves classes i per tant açò ens indica que existeix la possibilitat de seguir utilitzant aquesta estratègia a les classes; és a dir, tot i que en els resultats de la pregunta 5 hem pogut comprovar com el percentatge de docents que utilitzen la música regularment és bastant igualat als que no ho fan, existeix una iniciativa i un pensament de què la música afavorirà els processos d'ensenyança-aprenentatge.

PREGUNTA 8: Si la teva resposta anterior es SI, assenyalat quin dels aspectes següents pot resultar el més beneficiós.

8. Si la teva resposta anterior és SI, assenyalat quin dels aspectes següents pot resultar el més beneficiós.

20 respuestas

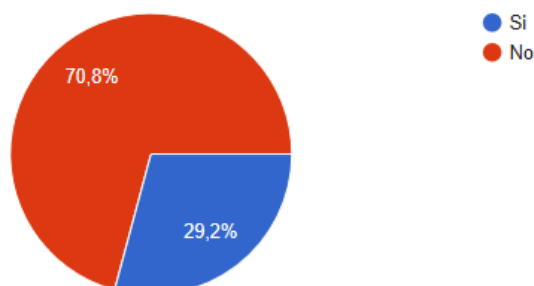
Els resultats ens mostren com de les 22 persones que abans havien contestat la pregunta anterior, 20 havien contestat que sí. D'aquestes 20 persones que creuen que la música és una eina rellevant en els processos d'ensenyança-aprenentatge a les seues classes, un 40% defensen que ajuda a promoure la imaginació, un 40% que ajuda a concentrar-se i un 20% que serveix per afiançar els continguts impartits en la matèria.

En resum, es tracta d'uns resultats favorables on les opinions són diverses i no es decanten tots cap a un mateix concepte de la música, el que ens indica que els beneficis que pot causar aquesta son variats.

PREGUNTA 9: Coneixes metodologies musicals?

9. Coneixes metodologies musicals?

24 respuestas

Els resultats corresponents a la pregunta de si coneixen metodologies musicals són: un 70,8% han contestat que no i un 29,2% que sí. Es tracta d'uns resultats preocupants on la gran majoria no coneix aquestes metodologies que de segur els podrien servir a les seues classes.

PREGUNTA 10: Si la teva resposta anterior era SI, quines són?

10. Si la teva resposta anterior era SI, quines son?

6 respuestas

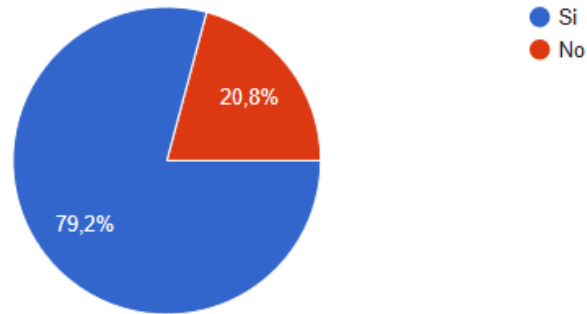
Dalcroze
Montessori, Dalcroze, Carl Orff, Kodaly.
Orff, Kodaly, Willems, Martenot, Wuytack, Dalcroze,
Dalcroze, Kodaly, Orff, Willems, Jollyphonics, jazz chants...
All Mozart, Kodaly, Orff...
Dalcroze

Els resultats ens mostren com les escasses 6 persones que si que coneixien mètodes musicals, almenys, han sabut nombrar autors destacats de les metodologies musicals, destacant Dalcroze.

PREGUNTA 11: Disposes de recursos musicals a la teva aula?

11. Disposes de recursos musicals a la teva aula?

24 respuestas

Els resultats obtinguts a la pregunta si els docents disposen de recursos musicals a les seues aules són els següents: un 79,2% si que en disposa i un 20,8% no. En resum, tot i que és favorable que la gran majoria si que en dispose, vistos els resultats anteriors, es pot comprovar com eixe 79,2% no fa un ús regular.

5.1 ANÀLISIS DELS RESULTATS

Mitjançant un estudi més individualitzat, es pot comprovar com que tot i que un 81,1% dels enquestats pensa que la música és una eina facilitadora en el procés d'ensenyança-aprenentatge i on només un 57,1% dels docents la utilitzen cada dia o setmanalment, la gran majoria són dones.

Açò no significa que el sexe masculí no faça ús de la música, ja que també coincideix que dintre d'eixe 57,1% de docents que utilitzen la música regularment, la gran majoria són menors de 40 anys, i impliquen a docents dels dos sexes i en gran part als especialistes o professionals que imparteixen tant assignatures troncales com específiques.

Cal destacar els resultats en l'edat. Tot i que m'esperava que la majoria de docents que utilitzen la música regularment a les seues classes, i així ho ha sigut, no m'esperava que foren tan poques les persones majors de 40 anys les que utilitzen música regularment a les seues classes.

Açò ens fa reflexionar si tots aquells docents que ja tenen un grau d'experiència en aquesta professió tenen ganes d'autoformar-se o prefereixen quedar-se estancats.

Més detalladament, des de la creença prèvia que tenia abans de la realització de la investigació podem veure com els especialistes la utilitzen per consolidar els continguts impartits en la matèria, cosa que m'esperava gràcies a l'experiència de cursar el pràcticum en aquesta escola, i que els que imparteixen ambdues matèries o només les troncales la utilitzen per afavorir la motivació i concentració.

Finalment, cal destacar que els docents que han contestat que sí que coneixien metodologies musicals, es troben tots dintre d'aquest grup de docents que utilitzen la música regularment, el que ens fa pensar que potser els docents necessiten almenys un mínim de coneixements referits als mètodes musicals perquè aquesta tinga més protagonisme a les aules.

6. CONCLUSIONS

Finalitzada la investigació es conclou que la música sí que és una eina facilitadora en els processos d'ensenyança-aprenentatge a les aules. Queda demostrat que tot i que els docents del CEIP Cervantes Dualde només creuen serveix per a fiançar continguts impartits en la matèria, per motivar els alumnes a l'hora d'impartir una classe o per ajudar a concentrar-se, els beneficis són molt més extensos.

Queda demostrat que la música ajuda als nostres alumnes a comprendre's a si mateixa i a l'hora a comprendre el món que els rodeja. Ajuda a trobar la manera de comunicar-se, a expressar-se depenent siga la situació que siga, a sentir-se lliures i relacionar-se, al seu desenvolupament integral i sobretot a formar-se com a persones.

Partint dels resultats obtinguts, tot i que la gran majoria dels docents enquestats pensa que la música sí que és una eina rellevant per a facilitar els processos d'ensenyança-aprenentatge, només la meitat d'ells fa un ús regular d'ella i on els majors responsables són els especialistes i docents que imparteixen tant assignatures específiques com troncales.

Es comprova com els docents especialitzats utilitzen la música per a fiançar els continguts impartits en la matèria i la resta la utilitzen de forma diversa tant per a promoure la motivació com la concentració; el que ens indica que és utilitzada tant en la seua forma reflexiva com expressiva.

Per què ocorre açò? Per què només són els especialistes qui utilitzen la música per consolidar els continguts de la matèria? A l'igual que en anglés utilitzen cançons per aprendre els aliments, per què a matemàtiques no ho fan per aprendre les taules de multiplicar?

A més a més, també coincideix que tots aquells que fan un ús regular de la música en les seues aules, la gran majoria són menors de 40 anys i algunes d'elles posseeixen més formació musical que la rebuda en la facultat, el que ens indica que les noves generacions estan musicalment més preparades i compten amb més recursos per a utilitzar la música a les seues classes.

La conclusió més preocupant d'aquest treball és la decadència que està sofrint la música en l'educació per culpa de les institucions i societat. S'ha aplegat a un punt on la música passa a un tercer pla quan deuria estar en el primer. La música deuria estar implantada com assignatura troncal i en canvi, està com assignatura optativa on les seues hores depenen de la disponibilitat del centre.

Els responsables d'aquesta implantació no se n'adonen que la música és un art, que fa que de pont en altres assignatures, és a dir, a partir d'assignatures com la música han de nàixer les

altres assignatures. La música ajuda a l'adquisició de continguts d'altres assignatures i els polítics responsables no són conscients d'açò.

Es pot observar com la gran majoria de docents són conscients dels beneficis de la música en el desenvolupament dels seus alumnes i disposen de recursos musicals a l'aula però no la fan servir més regularment. Per què ocorre açò? Possiblement açò ocorrega per la falta de formació musical o perquè tot i que consideren que la música té beneficis, comparant amb les assignatures troncales, li donen més valor a aquestes últimes.

Com a conclusió final i agafant una postura més personal diré que no comprenc com no existeix un 100% de docents que utilitzen la música a les seues classes cada dia, o almenys, setmanalment.

La música ens fa sentir vius, ens forma com a persones però sobretot ens ajuda a regular-los les emocions. Pense que el més important per a una persona és estar bé emocionalment; si emocionalment estàs bé podràs amb tot, en canvi, si estàs emocionalment malament tot et vindrà en la teua contra.

Durant tota la investigació he pogut comprovar com la música ens aporta múltiples beneficis en totes les àrees existents. Aleshores, per què no explotem aquest recurs?

La música ens fa recordar moments, llocs, persones... Quan estem feliços escoltem música, quan estem tristos escoltem música, quan sentim ira, estem nerviosos o preocupats, també escoltem música.

La música està present en totes les etapes de la nostra vida i açò és motiu més que suficient perquè també estiga present durant tota l'etapa escolar.

7. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- Alsina, Pep. (2007). *El área de educación musical. Propuestas para aplicar en el aula*, En Díaz, Maravillas; Giráldez, Andrea (coords.). *Aportaciones teóricas y metodológicas a la educación música*, Barcelona, Graó.
- Baquero, L. (2007) *Enseñanza de la música para I y II ciclos*, Costa Rica, Universidad Estatal a Distancia
- Bernabeu, N. y Goldstein, A. (2009). *Creatividad y aprendizaje: el juego como herramienta pedagógica* Madrid, España, Narcea
- Bisquerra, R. (coord.). (2009). *Metodología de la investigación educativa*, Madrid, España, La Muralla
- Coll, C. y Edwards, D. (2006) *Enseñanza, Aprendizaje y Discurso en el aula. Aproximaciones al estudio del discurso emocional*, Madrid, España, Fundación Infancia y Aprendizaje
- DECRET 108/2014, de 4 de juliol, del Consell, pel qual establix el currículum i desplega l'ordenació general de l'Educació Primària a la Comunitat Valenciana. [2014/6347]
- De la Torre, S. (coord.). (2010). *Estratègies didàctiques en el aula. Buscando la calidad y la innovación*, Madrid, España, Universidad Nacional de Educación a Distancia
- González, V. (2001). *Estratègies de ensenyanza y aprendizaje*, México, Editorial Pax México, Libreria Carlos Cesarman, S.A.
- Guiraldez, A. (coord.). (2010). *Didáctica de la Música*, Barcelona, España, Editorial Graó, de Irif, S.L.
- López de la Calle, M.A. (2007). *La música en centros de educación infantil 3-6 años de Galicia e Inglaterra*, Santiago de Compostela, Universidad de Santiago de Compostela.[Consulta: <https://bit.ly/2J3eHxB>]
- Manes, F. (2015). ¿Qué le hace la música a nuestro cerebro? *El País*. [Consulta: https://elpais.com/elpais/2015/08/31/ciencia/1441020979_017115.html]
- Ruíz, J.I. (2012). *Metodología de la investigación cualitativa*, Bilbao, España, Universidad de Deusto
- Salvador, R. (2004). *Condiciones Básicas Para El Aprendizaje De Los Niños Pequeños*, Gavídia, Sevilla, Universidad Francisco Gavidia

- SEM-EE (2018). Sociedad para la Educación Musical del Estado Español. [Consulta: [https://sem-ee.com/ files/200000110-2d1eb2f117/ESTATUTOS%20DE%20SEM-EE.pdf](https://sem-ee.com/files/200000110-2d1eb2f117/ESTATUTOS%20DE%20SEM-EE.pdf)]
- Tójar, J.C. (2006). *Investigación cualitativa. Comprender y actuar*, Madrid, España, La Muralla
- Vaillancourt, G. (2010). *Música y Musicoterapia. Su importancia en el desarrollo infantil*, Madrid, España, Narcea S.A. Ediciones
- Vargas, A. (2009). *Música en la Educación Primaria*, Centroamérica, Editorama, S.A
- Vernia, A.M. (2012) Método pedagógico musical Dalcroze, *Artseduca* (núm.1) Recuperat de: file:///C:/Users/pepe/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/Dialnet-MetodoPedagogicoMusicalDalcroze-3946014.pdf

8. ANNEXOS

ANNEX 1: QÜESTIONARI

LA MÚSICA COM A EINA FACILITADORA EN ELS PROCESSOS D'ENSENYANÇA- APRENTATGE

El següent formulari es basa en un estudi realitzat als docents de primària de l'escola Cervantes Dualde de Betxí per tal de conèixer en quina mesura utilitzen la música com a una eina facilitadora en els processos d'ensenyança-aprenentatge a l'aula.

1. Edat.

- Menor de 40 anys
- Major de 40 anys

2. Sexe.

- Femení
- Masculí

3. Quina és la teua formació musical?

- Ninguna
- L'obligada durant l'estudi de la carrera
- Grau elemental
- Grau mitjà o superior

4. Utilitzes la música a les teues classes?

- Sí
- No

5. Si la teua resposta anterior era Sí, amb quina freqüència ho fas?

- A diari
- Setmanalment
- Mensualment
- Poques vegades a l'any

6. Quina/es matèries imparteixes?

- Troncals
- Específiques
- Ambdues

7. Consideres que la música és una eina rellevant per a l'aprenentatge en la teva assignatura?

- Sí
- No

8. Si la teva resposta anterior és SI, assenyala quin dels aspectes següents pot resultar el més beneficiós.

- Promoure la imaginació
- Millorar la concentració
- Ajudar a la resolució de conflictes entre els alumnes
- Afiançar els continguts impartits en la matèria

9. Coneixes metodologies musicals?

- Sí
- No

10. Si la teva resposta anterior era SI, quines son?

Texto de respuesta corta

11. Disposes de recursos musicals a la teva aula?

- Sí
- No

ANNEX 2: DIPTIC INFORMATIU SOBRE LES XARRADES

La música com a eina facilitadora en els processos d'E-A?

Cristina Peirats Franch
Universitat Jaume I

Xerrades Informatives
UIJ

Valorem la MÚSICA

VINE A LES XERRADES
INFORMATIVES I ENTERA'T
DEL QUE ÉS CAPAÇ DE
CONSEGUIR LA MÚSICA

"La música en les aules té el mateix efecte que l'amor en les persones."

Beneficis de la música

- Comprendre's a si mateixa i el món que ens rodeja.
- Ajuda a comunicar-se i a expressar-se.
- Ens fa sentir-se lliures.
- Ens ajuda a relacionar-nos.
- Forma les persones.

Beneficis de la música a les aules

- Ajuda a finançar els continguts.
- Promou la imaginació i creativitat.
- Motiva els alumnes.
- Ajuda a concentrar-se i relaxar-se.
- Serveix com a pont per a les altres assignatures.
- És una bona eina en els processos d'E-A.